

ΓΡΑΦΕΙΑ
ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΕΝ ΤΗ ΑΚΑΔΗΜΕΙΑ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ
ΠΑΤΡΙΩΝ
ΝΟΣ ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ 3 Α
ΤΗΛΕΦ. 582

ΤΑ ΠΑΤΡΙΑ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΗΣ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΩΝ ΑΜΥΝΗΣ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ
ΕΚΤΥΠΟΥΤΑΙ
ΕΙΣ 20,000
ΑΝΤΙΤΥΠΩΝ
ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ
ΔΩΡΕΑΝ

*Εκδιδόμενον τῇ ἐπιμελείᾳ ἐπιτροπῆς ἐκ τῶν κ. κ. Γ. Ν. Χατζιδάκι, Κ. Γ. Ζησίον καὶ Ι. Μ. Δερβιγγῇ διευθύνοντος.

ΖΗΤΗΜΑ ΤΙΜΗΣ

Πάντοτε ἦτο ζήτημα ἐθνικῆς ἀξιοπρεπείας ἡ συμπεριφορά καὶ παράστασις τῶν Ἑλλήνων ἐν τῇ ξένῃ καὶ ἡ ἐξ τούτων προκύπτουσα ἐντύπωσις. Ἀφ' ἧς ἐποχῆς ὅμως ἡ πατρίς ἡμῶν, διὰ τοῦ τρόπου, δι' οὗ διεξήγαγε τοὺς ἱερωτάτους τῶν ἀγώνων καὶ τῆς θαυμαστῆς αὐτῶν ἐκβάσεως ἐφέλκυσε τὴν παγκόσμιον προσοχὴν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον πάσης εὐγενοῦς ψυχῆς, δὲν εἶναι πλέον ζήτημα ἀπλῆς ἀξιοπρεπείας, ἀλλὰ ζήτημα ἐθνικῆς τιμῆς ἡ συμπεριφορά καὶ παράστασις τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ τετιμημένων διὰ τοῦ ἐλληνικοῦ ὀνόματος, ὡς διὰ ζήλευ τοῦ τίτλου, πᾶν δὲ διάβημα αὐτῶν ἢ πράξις ἢ ἔργον ἔπαυσε σχεδὸν νὰ εἶναι ἰδιωτικὸν καὶ προσέλαβε σημασίαν, εὐθύνουσαν καὶ αὐτοὺς καὶ ὁλόκληρον τὸ ἔθνος.

Ὁφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἡ Ἑλλάς μέχρι πρό μικροῦ, διὰ λόγους τοὺς ὁποίους δὲν εἶναι τώρα καιρὸς νὰ ἐξετάσωμεν, ἢ ἦτο ἐντελὴς ἄγνωστος εἰς τὰ πολλὰ πλήθη τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, ἢ ὡς ἄσημός τις χώρα ἀνεφέρετο, εὐρίσκουσα μόνον χάριν καὶ μνημόνευσιν παρὰ τοῖς σοφοῖς ἔνεκα τῶν ἱστορικῶν, καλλιτεχνικῶν ἢ φιλολογικῶν προτόντων τῶν παλαιότερων κατοίκων τῆς. Ὡς νὰ εἶχον μαρανθῇ αἱ ἀειθαλεῖς δάφναι τῆς ἐθνικῆς παλιγγενεσίας, αἱ στέψασαι τοὺς πρώτους ταπεινώσαντας τὴν τουρκικὴν ὀφρὺν καὶ ἐμψύσαντας τὸ πνεῦμα τῆς ἐλευθερίας εἰς ὁλόκληρον τὴν χερσόνησον τοῦ Αἴμου, οὐδεὶς σχεδὸν ὠμίλει πλέον περὶ Ἑλλάδος, ἐὰν δὲν ἦτο ἀρχαιολόγος ἢ παραγγελιοδόχος. Καὶ ἂν δέ τις ἀνέφερεν αὐτήν, τὸ ἔπραττε μόνον ὅτε ἠρήμει τὰ διάφορα βαλκανικὰ κρατίδια διὰ νὰ τὴν συγκαταλέξῃ μεταξὺ τῶν ἀσθενεστέρων. Λογικώτατα πάντα ταῦτα ἀφοῦ ἡμεῖς πρῶτοι ἐδίδομεν τὸ παράδειγμα, τὴν ἀρχαίαν μόνον ἱστορίαν διδάσκοντες εἰς τὰ σχολεῖά μας, ὡς νὰ μὴ εἶχομεν μέσσην καὶ νεωτέραν, ὑπερθεματίζοντες δὲ ἐν τῇ διεκτραγωδῇ τῆς ἀσθενείας ἡμῶν καὶ ἐν τῇ ἐξάρσει τῆς ἀκμῆς παντὸς γείτονος καὶ ἀντιζήλου.

Ἦδη ὅμως ὁ νικηφόρος ἡμῶν ἀγὼν, μεταξὺ τῶν ἄλλων μεγάλων αὐτοῦ ἀποτελεσμάτων ἐπέφερε καὶ ταύτην τὴν θεμελιώδη τῆς παγκοσμίου κοινῆς γνώμης μεταβολήν. Ἐκπληκτος ὁ κόσμος ἐστράφη πρὸς ἡμᾶς καὶ μετ' εὐφρήμου μνείας ἐσημείωσε τὸ ἐλληνικὸν ὄνομα ἐν τῇ συνειδήσει του. Τὴν αἰσίαν ἐκβασιν δὲν ἀπέδωκεν αὐτὸς εἰς τὴν τύχην, ἀλλ' εἰς τὸν δεξιὸν νοῦν, τὸν σιδηροῦν βραχίονα, τὰς ἐξόχους θυσίας, τὰς ἀπαραμίλλους ἀφοσιώσεις. Καὶ ἀκούων τοῦ λοιποῦ τὸ ἐλληνικὸν ὄνομα θὰ ἀξιοῖ παρὰ τῶν φερόντων αὐτὸ ὅ,τι οὐδέποτε θὰ ἤξiou παρὰ τῶν ἀγνώστων καὶ ἀσήμων.

Τίς ἐκ τῶν ἐν τῇ ξένῃ βιούντων ἀδελφῶν θὰ γίνῃ ἐπιλήσμων τῶν καθηκόντων, ἅτινα τῷ ἐπιβάλλει ἡ νέα κατάστασις; Καὶ τίς δὲν ἐννοεῖ ὅτι ζήτημα τιμῆς εἶναι δι' αὐτὸν ἡ διαφύλαξις καὶ ἐνίσχυσις τοῦ θαυμασμοῦ πρὸς τὸ ὄνομα, ὅπερ φέρει;

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Κυριακὴ δεκάτη τρίτη
(Λουκ. ιη'. 18—27).

Κείμενον

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἄνθρωπός τις προσῆλθε τῷ Ἰησοῦ πειράζων αὐτὸν καὶ λέγων· διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· τί μὲ λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἰς ὁ Θεός. τὰς ἐντολάς οἶδας¹. μὴ μοιχεύῃς, μὴ φονεύῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυρήσῃς, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου· ὁ δὲ εἶπε· ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ². ἔτι ἐν σοὶ λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολουθεῖ μοι. ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα περίλυπος ἐγένετο· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς περίλυπον γενόμενον εἶπε³. πῶς δύσκολός οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ! εὐκολώτερον γὰρ ἐστὶ κάμηλον διὰ τρυμαλῖα ραφίδος⁴ εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες· καὶ τίς δύναται σωθῆναι; ὁ δὲ εἶπε· τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐστί.

Σημειώσεις.

1) Τὰς ἐντολάς οἶδας. = Ὁ Λουκᾶς ἐπιμένει ἐνταῦθα τὸν Ματθαῖον (ἴδε Κυριακὴν δωδεκάτην Ματθαίου) καὶ παραλείπων τὰ πρὸς τὸν Θεὸν κατ' ἰδίαν, ἀναφέρει εὐθὺς τὰς ἐντολάς τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης, μεταβάλλων τὴν σειρὰν τῶν δύο πρώτων. = 2) Ἐτι ἐν σοὶ λείπει. = Ἐχει μίαν ἐτι ἑλλειψιν ἵνα γίνῃς τέλειος. 3) Πῶς δύσκολός οἱ τὰ χρήματα. = θαυμαστικὸν πόσον δύσκολος, λίαν δύσκολος. 4) Τρυμαλῖα ραφίδος. = ὀπῆς βελόνης.

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ ΠΑΡΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

Ἐκ τῆς πρὸς Ἑβραίους Ἐπιστολῆς Ε'. 8 - 19.

Καθ' ὃν χρόνον τὸ σωτήριον τοῦ Χριστιανισμοῦ φῶς ἀνέτελλεν εἰς τὴν οἰκουμένην, ὁ τότε γνωστὸς κόσμος διετελεῖ εἰς βαθύτατον ἠθικὸν σκότος. Τὸ μέγεθος τῆς ἀπολασίας εἶχεν ὑπερβῇ πᾶν ὄριον ἔνεκα δὲ τούτου πᾶν εἶδος κακίας ἐλυμαίνετο τὴν ἀνθρωπότητα, ἥτις στεναζούσα ὑπὸ τὸ πῆμα τῆς διαφθορᾶς εἶχε καταστῆσαι πτώμα.

Προερχομένης τῆς Ῥώμης ἥτις ἦτο ἡ κεφαλὴ τοῦ σχεδὸν παγκοσμίου κράτους ὁλόκληρον τὸ μέγα τοῦτο καὶ φοβερόν κράτος εἶχεν ὑποδουλωθῇ εἰς τὴν αἰσχροτητα καὶ τὴν ἀφροσύνην ἥτις εἶχεν ἐκλύσει καὶ ἐνευρίσει τοὺς ἀνθρώπους. Ὅτε δὲ πλέον ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου καὶ ὁ Χριστιανισμὸς διαλύων τὸ ἠθικὸν σκότος ἤρχισε νὰ φωτίζῃ τὰς ἀνθρωπίνους καρδίας, οἱ ἀκαταπόνητοι καὶ ὑπὸ θεοῦ ζήλου ἐμφορούμενοι κήρυκες τῆς νέας πίστεως ὡς πρώτιστον ὄρον

τὴν μετάνοιαν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐπέβαλλον καὶ τὴν ἀπομάκρυναν ἀπὸ τῆς αἰσχουρίας καὶ ἀσελγίας ἀπῆλθον.

«Ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε δοκιμάζοντες τί ἐστὶν εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ» γράφει ὁ ἀπόστολος Παῦλος πρὸς τοὺς Ἑφεσίους ἐν τῇ αὐρίῳ ἀναγινωσκομένῃ περικοπῇ ἐπαναλαμβάνων ὅσα ἀκριβῶς καὶ προφορικῶς πολλάκις εἶπεν εἰς αὐτούς. «Ὡς τέκνα φωτὸς φωτισθέντες, ὡς ἄνθρωποι ἀποφεύγοντες τὰ ἔργα, ἅτινα ὡς πονηρὰ κρυφίως καὶ ἐν τῷ σκότειν γίνονται.

«Καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάροις μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγγετε»· ὅχι μόνον δὲ νὰ μὴ συνεργήτε νὰ μὴ συμπράττετε εἰς τοιαῦτα φαῦλα ἔργα ἀλλὰ νὰ ἐλέγγετε καὶ τιμωρῆτε τοὺς ταῦτα πράττοντας ἀτὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχρὸν ἐστὶ καὶ λέγων· διότι τοιαῦτα εἶναι τὰ ὑπ' αὐτῶν κρυφίως γινόμενα ὥστε ἐντρέπεται τις καὶ νὰ τὰ λέγῃ· ἔχουσι μεταβάλλει τὸν ἄνθρωπον ὅστις εἶναι εἰκὼν τοῦ Θεοῦ, εἰς ὃν αἰσχυρότερον καὶ ταπεινότερον κτήνους· ἔχει δὲ ἐπεκταθῇ ἡ πονηρία καὶ φαυλότης τοσοῦτον ὥστε κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας μέγιστος ἡθικὸς κίνδυνος ἐπικρέμαται· τοῦτου ἕνεκα προσέχετε ὅπως καλῶς βαδίζετε, καλῶς πράττετε αὐτοὶ ὡς ἄσφοι ἀλλ' ὡς σοφοὶ μετὰ μεγίστης φρονήσεως ἀεξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν» ὄντες εἰς πᾶσαν περίστασιν ἑτοιμοὶ νὰ ἀντιμετωπίζετε πάντα ἡθικὸν κίνδυνον. Εἶναι ἀνάγκη νὰ γρηγορήτε καὶ ἐφ' ὅσον ὑπάρχει καιρὸς νὰ ἐξαγοράζετε αὐτὸν καὶ νὰ μὴ ῥαθυμῆτε ἀναβάλλοντες τὴν λήψιν καταλλήλων μέτρων πρὸς σωτηρίαν ὑμῶν, ἵνα μὴ ὁ ἐχθρὸς, ἡ ἀμαρτία καταλάβῃ ὑμᾶς ἀπροετοιμάστους. Προσέχετε λοιπὸν καὶ μὴ γίνεσθε ἄφρονες· ἄφρων δὲ οὐχ' ἔττον εἶναι καὶ ὁ μέθυος, διότι ἡ μέθη, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἐπισκοτίζει τὴν δύναμιν τοῦ νοῦ παρασύρει τὸν ἄνθρωπον εἰς μωρὰς καὶ ἀλόγους πράξεις, διεγείρει ἅμα ἐν αὐτῷ καὶ ὁρμὰς πρὸς ἀχαλινώτους σαρκικὰς ἀπολαύσεις, αἵτινες καταπνίγουσι πᾶσαν πνευματικὴν ἐνέργειαν· ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι· ἀλλὰ διὰ σταθερὰς ῥοπῆς πρὸς τὸ ἀγαθὸν καταστήσατε τὸ ἄτομον ὑμῶν οἰκητήριον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὅπερ εἶναι πρόξενος ἐν ἡμῖν ἀληθοῦς καὶ πνευματικῆς χαρᾶς, ἥτις πάλιν εἶναι εὐδαιμονία ἀρρητος καὶ ἀσύγκριτος πρὸς πᾶσαν ἄλλην πρόσκαιρον εὐδαιμονίαν.

Τὸ κύριον αἷτιον τῆς ὑπερισχύσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ κατὰ τοῦ Ἑθνισμοῦ, ἐπίσης δὲ τῆς ἐξαπλώσεως αὐτοῦ ἐν ὀλίγῳ χρονικῷ διαστήματι εἶναι ἡ καθαρότης, ἡ ἀγνότης τῶν ἡθῶν τῶν πρώτων Χριστιανῶν. Παραβαλλόμενοι οὗτοι πρὸς τοὺς Ἑθνικοὺς ἐφαίνοντο ὡς ἄγγελοι ἐπὶ τῆς γῆς, ζῶντες βίον πνευματικόν, ἅγιον καὶ ἐκπληττοντες οὕτω τοὺς γνωρίζοντας αὐτούς. Τοιοῦτον λοιπὸν βίον δέον νὰ ζηλοῖ καὶ σήμερον ὁ Χριστιανὸς· πάντοτε ὁ καιρὸς εἶναι κατάλληλος ἵνα ὁ Χριστιανὸς ἐπιδείξῃ τὴν ἐν αὐτῷ δύναμιν τῆς ἐπιδράσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐπ' αὐτὸν καὶ τῆς ἀναγεννήσεως αὐτοῦ.

ΕΘΝΙΚΗ ΜΟΥΣΑ

Ο ΓΛΗΓΟΡΗΣ ΔΙΑΚΑΤΑΣ

Χρυσὸς ἄητος τριγύριζεν ἔξ' ἀπ' τὸ Μεσολόγγι·

Ῥωτᾷ στήν τάμπια τοῦ Μακρῆ, στήν τάμπια τοῦ Δεσπότη·

—Μὴν εἶδατε τὸ Διακατᾶ, τὸν καπετὰν Γληγόρη;

—Σὺρε ποὺλὲ μ' στ' Ἀνατολικὸ καὶ κύτταζε τριγύρου,

Κι' ἀγνάντεψε πρὸς τὸν Ντουλιᾶ, κι' ἔλάντρηκε ἀπὸ τὸν πόρο.

Ἐκεῖ νὰ δῆς ἄσπρα κορμιά· καὶ κοκκαλα στήν ἄμμο

Κι' ἂν ἡμπορέσης διάλεξε τὸν καπετὰν Γληγόρη.

ΟΛΕΘΡΙΑ ΠΛΑΝΗ ΚΑΙ ΕΘΝΟΣΩΤΗΡΙΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΕΝΤΟΛΗ

Ὅτε ἐν ἔτει 1430 ὁ Σουλτάνος Μουράτ ἐξεπολιόρκησε καὶ κατέλαβε τὴν Θεσσαλονίκην, τότε λόγιός τις Ἰωάννης Ἀναγνώστης καλούμενος ἐνόμισε καλὸν νὰ περιγράψῃ καὶ καταλίπῃ ἡμῖν οὐχὶ μόνον τὴν πολιορκίαν καὶ ἄλωσιν καὶ τὴν κατόπιν τύχην τῆς περιμαχίτου πόλεως, ἀλλὰ καὶ θρηνηθῇ τινὰ διὰ τὸ μέγα ἀτύχημα τῆς νύμφης τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου. Τὸ τέλος τοῦ θρήνου τούτου εἶναι πολὺ χαρακτηριστικὸν τῶν τότε πνευμάτων καὶ διὰ τοῦτο μεταφράζομεν αὐτὸ καὶ ἅμα ἐπιφέρομεν ὀλίγας τινας παρατηρήσεις.

«Ὡ, πῶς μετεβλήθη δι' ἡμᾶς ἡ ἐποχὴ τῆς εὐτυχίας εἰς ἐποχὴν ἐπιθέσεων καὶ καταδιώξεων, καὶ κατηντήσαμεν καταισχύνῃ καὶ ὄνειδος! Ἐχάθησαν αἱ πανηγύρεις, ἐχάθησαν αἱ λαμπρότητες τῶν ἁγίων εἰκόνων, ἐχάθη ἡ μεγαλοπρέπεια, ἐξεδιώχθησαν τὰ τάγματα τῶν μοναχῶν καὶ αἱ πολιαὶ τῶν ἱερέων καὶ ἡ σεμνότης τῶν διακόνων ἀτιμάζονται. Ἀρὰ γε δὲν εἶναι ὁ βίος ἡμῶν ἀδίκωτος καὶ δὲν εἶναι προτιμότερος τῆς ζωῆς ὁ θάνατος δι' ἡμᾶς, οἱ ὅποιοι καθ' ἑκάστην προσβαλλόμεθα μὲ τόσας πικρὰς ὁδύνας;... Λοιπὸν πολλάκις ἡ πόρνησα κατ' ἑμαυτὸν διατὶ τὰ κακὰ ταῦτα καὶ διατὶ ἡμεῖς κατηντήσαμεν εἰς τόσῃν μεγάλῃν δυστυχίαν. Καὶ εὖρον ὅτι οἱ ἐξῆς λόγοι τῆς Πηλειαῆς Διαθήκης ἔλυον τὴν ἀπορίαν μου: Ὅθ' εἶναι, λέγει, ἡ γῆ σας ἔρημος καὶ αἱ ἐπαύλεις σας ἔρημοι, διότι σῆς ἤλθετε πρὸς ἐμὲ δόλιοι, καὶ ἐγὼ θὰ ἔλθω ἐναντίον σας μὲ ὀργήν...». Ἐνεκα τούτου ἀφῆκα τοὺς πολλοὺς λόγους καὶ ἔχω προτιμήσει τὴν σιωπὴν. Διότι πρέπει νὰ ἐξιλεώσωμεν τὸν Θεόν, ἀφοῦ ἀσυγχώρητα ἡμαρτήσαμεν, καὶ νὰ μὴ πολυλογούμεν ἐπιδεικτικῶς. Διότι ἡμεῖς εἴμεθα αἴτιον τῶν συμβάντων, ἀφοῦ τοιαῦτα σπέρμακα ἐσπείραμεν. Λοιπὸν ἂς σπεύσωμεν νὰ ἀναλάβωμεν πᾶν εὐτελές καὶ σύμφωνον πρὸς τὴν ἀρετὴν ἔργον, τὰ ὅποια ἀπεδείχθη ὅτι παρημελήσαμεν, καὶ ἂς προσπαθῶμεν δι' ἔργων θεαρέστων νὰ τυχώμεν τῆς εὐμενείας τοῦ Θεοῦ, ἵνα πλήρεις χαρᾶς ψάλλωμεν τὰ ἐναντία τῶν σημερινῶν θρήνων, δηλαδὴ δοξολογίας καὶ εὐχαριστήρια».

Ὡς βλέπετε, ὁ ἀτυχὴς συγγραφεὺς ἀπορῶν διατὶ τότε εἰς τοὺς Ἕλληνας τοσαῦτα κακὰ ἐπεσφωρέθησαν, δὲν θέλει νὰ ἐξετάσῃ καὶ εὖρη τὴν ἀληθῆ αἰτίαν αὐτῶν εἰς τὸ ἀπώλεμον καὶ ἀσύντακτον τὸν τότε Χριστιανῶν, εἰς τὴν πολεμικὴν δὲ ὀργάνωσιν τῶν Τούρκων, ἀλλὰ σπεύδει νὰ ἀναφέρῃ ταῦτα πάντα τὰ δεινὰ εἰς τὴν θεῖαν ὀργήν. Ἰδοὺ, βοᾷ, τί λέγει ἡ Γραφή: Ἡμαρτήσατε πρὸς ἐμὲ· λοιπὸν ἐγὼ ἐπέρχομαι ἐναντίον σας μὲ θυμὸν. Ἀλλ' ἄρ' ἔτι ὀργίζεται πράγματι καὶ τιμωρεῖ οὕτως ὁ Θεὸς ἔθνη ὁλόκληρα, ἥτοι ἐνόχους καὶ ἀθώους, μικροὺς καὶ μεγάλους; Καὶ δὲν λέγει αὕτη ἡ Γραφή ὅτι Μακρόθυμος καὶ πολυέλεος ὁ Κύριος; Ἐπειτα ἐρωτᾶται, πῶς ὁ Θεὸς τῶν Χριστιανῶν θέλων νὰ τιμωρῇ τὰς ἀμαρτίας τοῦ λαοῦ του παρέδωκε τοὺς ναοὺς, ἐν οἷς ἐλατρεῖτο τὸ ἅγιον αὐτοῦ ὄνομα, εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀπίστων; Παράδοξος τῇ ἀληθείᾳ τιμωρία καὶ διὰ τοῦτο ὅλως ἀπίθανος καὶ ἀπίστευτος. Οὐχί, ὁ Θεὸς ὅστις ὡς πανάγαθος, κατὰ τοὺς λόγους αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ, βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους καὶ ἀνατέλλει τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἐπὶ πονηροὺς καὶ δικαίους, ὅστις κατὰ τὴν Παλαιὰν Διαθήκην εἶπε πρὸς τὸν Ἀβραάμ, ὅτι, ἐάν εἰς τὰ Σόδομα καὶ εἰς τὴν Γομόρραν δέκα μόνον δίκαιοι ἦθελον εὑρεθῇ, δὲν θὰ κατέστρεφεν αὐτάς, ὁ πανάγαθος, λέγω, Θεὸς τῶν Χριστιανῶν δὲν θὰ ἐπέτρεπε τὰ δεινὰ ταῦτα παντὸς τοῦ ἔθνους ἡμῶν, ἐάν ἡμεῖς εἴχομεν τότε συναίσθησιν τῶν πρὸς τὴν Πατρίδα καὶ τὴν πίστιν μεγάλων καθηκόντων ἡμῶν καὶ ἂν ἠγωνιζόμεθα ὡς ἄνδρες.

Πόσον ὀρθότερον ἐνόησε καὶ ἐξέφρασε τὴν ἀλήθειαν ταύτην ὁ ποιητὴς τῆς Ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅστις ἐν στίχῳ 730 εἶπεν: Ὡ Θεέ, νὰ τὸ ἔχαν πολεμᾶν καὶ οἱ Ῥωμαῖοι οὕτως καὶ νὰ ἔχαν κάμνειν αἱματα καὶ κρίσεις τοῦ θανάτου, ποτὲ νὰ μὴν ἐχάνασιν, λέγω, τὴν Βασιλείαν.

Βλέπετε, εἴχαμεν καταστῆ ἀπώλετοι καὶ ἐπομένως ὥριμοι νὰ γίνωμεν δούλοι τοῦ πρώτου τυχόντος. Διὰ τοῦτο εἶδομεν ὅτι 130 περίπου ἔτη πρότερον, τῷ 1204, 22 χιλιάδες σταυροφόροι ἡδυνήθησαν νὰ πολιορκήσουν καὶ καταλάβουν τὴν πρωτεύουσάν ἡμῶν καὶ ἔπειτα νὰ καθίσουν νὰ μᾶς μοιράσουν μεταξὺ τῶν, ὡς νὰ εἴμεθα κοπάδια προβάτων, ἡμεῖς δὲ υπεταχθῇμεν σχεδὸν ἀμαχητῇ. Λέγω σχεδόν, διότι ἐν πάσῃ μὲν τῇ Στερεᾷ Ἑλλάδι καὶ τῇ Μακεδονίᾳ οὐδεμίαν εὖρον ἀντιστάσιν, ἐν δὲ τῇ Πελοποννήσῳ μίαν μόνον συνήψαν μάχην, μόνον δὲ ἐν Κρήτῃ ἠναγκάσθησαν νὰ παλαίσωσι μακροχρόνιον καὶ φοβεράν μάχην, μέχρις οὗ ἡδυνήθησαν νὰ ἐγκατασταθῶσιν ὀριστικῶς. Αὕτη ἄρα εἶναι ἡ ἀληθὴς αἰτία τῆς δουλείας τοῦ ἡμετέρου γένους, καὶ διὰ τοῦτο εἶδομεν ὅτι βραδύτερον πάλιν ὅτε διὰ λόγους πολλοὺς ἄλλαι φιλότιμοι Ἑλληνικαὶ γενεαὶ ἔλαβον τὰ ὅπλα καὶ κατὰ μικρὸν ἔγιναν πολεμικαί, νητυχίσαντες νὰ ἀνακτήσωμεν τὴν ἐλευθερίαν μας, ἂν μὴ ὅλοι, ἀλλὰ τοὐλάχιστον μέγα μέρος.

Διὰ ταῦτα μεγάλην ἐξέφρασεν ἀλήθειαν ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ δεσποστὴς Βασιλεὺς ἡμῶν, ὅτε ἀποχαιρετίζων τοὺς συμπολεμιστάς του εἶπεν: «Μὴ λησμονεῖτε ὅτι ἐκεῖνο κατέχει τις πράγματι, τὸ ὅποιον εἰς πᾶσαν στιγμὴν θὰ ἰδύνατο νὰ κατακτήσῃ».

Οἱ βασιλικοὶ οὗτοι λόγοι, διὰ τῶν ὁποίων ἐτελείωνε τὸ Βασιλικὸν Διάγγελμα τῆς 2ας Νοεμβρίου, πρέπει ὡς ἱερὰ ἐντολὴ νὰ ἐγχαρὰχθῃ βαθύτατα εἰς τὰς ψυχὰς πάντων τῶν Ἑλλήνων, καὶ τότε ὅχι μόνον οὐδεμία ἀνθρωπίνη δύναμις θὰ δυνηθῇ νὰ ἀφαιρέσῃ ἀπὸ ἡμᾶς τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἀλλὰ καὶ ταχέως Θεοῦ συνεργούντος θὰ εὐτυχίσωμεν νὰ ἴδωμεν ἐλευθερίαν πᾶσαν τὴν Ἑλληνικὴν πατρίδα.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΕΓΑΛΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η'

Προβαίνομεν ἀνὰ τὴν Μακεδονίαν

«Εἶναι μὲν Ἑλλὰς καὶ ἡ Μακεδονία, λέγει Στράβων ὁ ἀρχαῖος γεωγράφος, ἀλλ' ὅμως ἕνεκα γεωγραφικῶν λόγων καὶ διὰ τὸ σχῆμα αὐτῆς ταττομεν χωριστὰ ἀπὸ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα καὶ συναπτομεν πρὸς τὴν ὁμορον αὐτῆς Θράκην μέρος τοῦ Βοσπόρου καὶ τῆς Προποντίδος». Ἀλλ' ἡμεῖς δὲν δεχόμεθα ὅρα τῆς Μακεδονίας τὰ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ γεωγράφου τιθέμενα, ἀπὸ τοῦ πρὸς δυσμὰς Ἀδριατικοῦ πελάγους μέχρι τοῦ θρακικοῦ ποταμοῦ Ἐβρου πρὸς ἀνατολάς, δὲν θέτομεν πρὸς βορρᾶν ὅρια ἀπὸ τοῦ ἡπειρωτικοῦ Βερτίσκου μέχρι καὶ τοῦ Ἀζμου. Ἀλλ' ἔχομεν πρὸς βορρᾶν τὸν Σκάρδον καὶ τὸν Ὀρμου. Ἀλλ' ἔχομεν πρὸς νότον τὴν θάλασσαν, πρὸς δυσμὰς τὴν Πίνδον καὶ πρὸς ἀνατολάς τὸν Νέστον ποταμόν, ὅστις ὥριζε Ἀμακονίαν καὶ Θράκην, ὅπως ὁ Φίλιππος καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἀλέξανδρος ὥριζον κατὰ τοὺς ἰδικούς των χρόνους¹».

Ἕλληνες οἱ Μακεδόνες

Ἀλλ' εἶναι ἀληθὴς ἡ γνώμη αὕτη τοῦ γεωγράφου, ὅτι ἡ Μακεδονία εἶναι γῆ Ἑλληνικὴ καὶ οἱ ἐνοικοῦντες αὐτὴν Ἕλληνας ἦσαν; Ἰκανοὶ ὑπῆρξαν οἱ πολέμιοι τῆς γνώμης ταύτης ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀρχαιότητος, αὐτὸς δὲ ὁ Δημοσθένης καλεῖ

¹ Στράβων, 329,9—331,34 (ἐκδ. Teubner).

τοὺς Μακεδόνες βαρβάρους εἰς τοσοῦτον ζῶδῃ κατάστασιν, ὥστε οὐδὲ ἀνδράποδον λόγου ἄξιον ἦτο δυνατόν νὰ λάβῃ τις ἐκείθεν. Ἀλλ' οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ μεγάλου δημηγόρου οὐδὲν ἀλλ' ἢ ῥητορικὸν πάλαισμα ἦτο, ἀφ' οὗ κατὰ τοὺς χρόνους αὐτοῦ ἐν τῇ αὐτῇ τῆς Πέλλας εἰς τὰ συμπόσια τῶν ἀνδρείων λόγοι εὐμουσίας ἤκούοντο, ποιηταὶ καὶ τεχνίται καὶ φιλόσοφοι ἀνιστρέφοντο παρὰ τοὺς βασιλεῖς ἐν τιμῇ, κομψότης δὲ καὶ χάρις τρόπων ἐπέλαμπε παρὰ τὴν σάρισσαν καὶ τὸν χρεματισμὸν τῶν πολεμιστηρίων ἵππων. Πλὴν δὲ τούτου δὲν πρέπει νὰ λαμβάνωνται ὡς ἀσφαλεῖς αἱ περὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων κρίσεις τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων· διότι ἐκεῖνοι εἰς ἄλογον ὑπερβολὴν ἐγώσταν οὐ μόνον τοὺς Εὐρυπιδῆς καὶ τοὺς ἐν Ἡπείρῳ λαοὺς βαρβάρους ἔκρινον (αὐτὸς ὁ Θουκυδίδης), οὐ μόνον τοὺς ἐν τῇ βορείῳ Ἀρχαδίᾳ Κυναιθεῖς, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς κατοίκους τῆς γείτονος αὐτῶν χώρας, τῆς Βοιωτίας, ὅπου ἐγεννήθησαν ὁ Ἐπαμεινώνδας καὶ ὁ Κέβης καὶ ὁ Πλούταρχος, οἱ ζωγράφοι Νικόμαχος καὶ Ἀριστείδης, ὅπου ἐλατρεῖθησαν αἱ Ἑλικωνιάδες Μοῦσαι, ὅπου ἰδρύθη ἐν Ὀρχομενῷ ναὸς τῶν Χαρίτων, καὶ ἠκμασαν ὁ Ἡσίοδος, ἡ Κόριννα καὶ τῶν λυρικῶν ποιητῶν ὁ μέγιστος ὁ Πίνδαρος, περιύβριζον ὡς ἀμούσους (οὗς βοιωτίων)· ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν Πελοποννησίων κατεφρόνουν λέγοντες περὶ τοῦ Κίμωνος ὅτι κατὰ τὴν παιδείαν ὁμοίαζε μὲ Πελοποννήσιον μᾶλλον ἢ Ἀθηναῖον.

Ἀλλὰ λέγουσιν ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος, ὅτε ἦρξε πρὸς τὸν Κλεῖτον, ἐβόα αἰεὶς οἱ Ἕλληνες φέρεσθε πρὸς ἡμᾶς τοὺς Μακεδόνες ὡς ἡμίθεοι πρὸς ζῶα (ὥσπερ ἡμίθεοι πρὸς θηρία). Ἀλλ' ὅμως καὶ τοῦτο ἀσήμαντον εἶναι εἰς ἀπόδειξιν τοῦ ἀνελληνίστου τῆς μακεδονικῆς φυλῆς. Ἕλληνας ἐκαλοῦντο ἐν τῶν ὁμηρικῶν εἰσέτι χρόνων μόνον οἱ ἐν Φθιώτιδι οἰκούντες (Μυρμηδόνες δ' ἐκαλοῦντο καὶ Ἕλληνες· Ὀμηρος) καὶ οἱ τῆς γειτονικῆς Λοκρίδος (Πανέλληνες), ἢ, ὅπως, λέγουσιν οἱ σοφοὶ Ἕλληνας ὠνομάζετο ἡ πολεμικὴ τάξις τοῦ ἔθνους, ἐξ αὐτῶν δὲ παρέλαβε καὶ τὸ ὄλον ἔθνος κατὰ μικρὸν τὸ ὄνομα, περιόξον εἰς πολεμικὴν τιμὴν γενόμενον ἐν τῷ τρωϊκῷ πολέμῳ. Οἱ Μακεδόνες, ἀποχωρισθέντες τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος ἐπὶ χρόνον ἰκανῶς μακρόν, διέκρινον ἑαυτοὺς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, ὅπως οἱ σημερινοὶ Θεσσαλοὶ καὶ μετὰ τὴν προσάρτησιν (1882) ἐκαλοῦν Ἕλληνας τοὺς ἐκ τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδος, ὅπως οἱ Ἑπτανήσιοι, ὅπως οἱ ἐν Τουρκίᾳ ὁμόφυλοι μέχρι σήμερον καλοῦσιν Ἕλληνας τοὺς ἐκ τῆς ἐλευθερᾶς πατρίδος.

Γλῶσσα τῶν Μακεδόνων.

Σπουδαῖοτατον δ' ἐπιχείρημα διὰ τὸ Ἑλληνικὸν τῶν Μακεδόνων εἶναι ἡ γλῶσσα. Οἱ πολέμιοι τούτου λέγουσι πρῶτον ὅτι κατὰ τὴν δίκην τοῦ Φιλῶτα ὁ Ἀλέξανδρος ὠμίλησε μακεδονιστῇ καὶ κατὰ τὴν πρὸς τὸν Κλεῖτον ἔριν μακεδονιστῇ ἐκάλεε τοὺς ὑπάσπιστάς. Ἀλλὰ ταῦτα λέγοντες οἱ παλαιοὶ ἱστορικοὶ δὲν ἐννοοῦσιν ὅτι ὠμίλησεν εἰς γλῶσσαν ὅλως διάφορον ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς, δηλοῦσι δὲ ὅτι ἔκαμε χρῆσιν τῆς διαλέκτου τῆς μακεδονικῆς πολὺ διαφόρου τῆς κοινῆς τότε γλώσσης τῶν Ἑλλήνων, δυσνόητου εἰς τοὺς ἄλλους, ὅπως εἶναι σήμερον ἡ διάλεκτος τῆς δυτικῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος², ἡ τραπεζουντικὴ, ἡ κυπριακὴ. Λέγουσι δὲ τινες ὅτι, ἐπειδὴ οἱ Μακεδόνες ἔκαμνον χρῆσιν τοῦ γραμματικῆς δ' ἀντὶ τοῦ θ' (μὴν Ἐκδικὸς ἀντὶ Ἐκνθικός, καθάρως ἀντὶ καθάρως) καὶ τοῦ β' ἀντὶ τοῦ φ (Βερενικὴ ἀντὶ Φερενικὴ, Βέλακρος ἀντὶ Φέλακρος, κεβκλά ἀντὶ κεφκλή) καὶ ἐπειδὴ ἐκ τῶν σφαιζομένων λέξεων αὐτῶν εἶναι τινες δυσερμηνευτοὶ ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς, ἦσαν διὰ τοῦτο οἱ λαλοῦντες αὐτὴν οὐχὶ Ἕλληνας, ἀλλ' ἀπὸ βορρᾶ ἦλθον, ὅπου εἶναι ἐν χρήσει τὸ δ καὶ

¹ Ὁ γράφων ταῦτα ἤκουσε ποτὲ ἐν Ζακύνθῳ ἄλθαν μὲ τὰ ἀτμῶ- πλοῖον ἐπὶ τὰ ἰδικὰ μας καὶ τρεῖς Ἕλληνες. Ταῦτα καὶ ἐν Κερκύρῃ.

² «ὁλοῦρτ' σκλήρ» = διὰ οὐρτ' σκηνουλῆστο.

β' ἀντί τοῦ θ' καὶ φ, πιθανῶς δὲ ἦσαν Ἰλλυριοί. Ἀλλ' ἐκ τῶν ἀνελληνίστων μακεδονικῶν λέξεων οὐδεμία εἶναι δυνατόν νὰ ἐρμηνευθῇ ἐκ τῆς γλώσσης τῶν σημερινῶν Ἀλβανῶν³, ὧν οἱ οἰκοῦντες πέραν τοῦ Γενούσου Τόσκηδες καὶ Γκέκηδες εἶναι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἰλλυριῶν, αἱ λοιπαὶ δὲ πᾶσαι εἶναι Ἑλληνικωτάτης καταγωγῆς.

Κύρια ὀνόματα

Πλὴν δὲ τούτου τὰ ὀνόματα τῶν χωρῶν καὶ τῶν λαῶν, ἐξ ὧν συνέκειτο ἡ Μακεδονία, Πιερία, Ἡμαθία (ἁμμώδης), Βοττιαία (βοτά, βοσκία) Λυγκησταί, Ὀρεστίς, Παίονες, Ἀγριᾶνες (σήμερον χωρίον ἐν Λακεδαιμόνι Ἀγριᾶνες), τὰ ὀνόματα τῶν ὀρέων, τῶν λιμνῶν, τῶν ποταμῶν, τῶν πόλεων, Δίον, Χαλᾶστρα, Αἰγαί, Ἀταλάντη, Ἀλιάκμων, Ἀξιός, Στρυμών, Ἐχέδωρος, Λουδίας, Νέστος, Ἀλία, Θέρμη, Γαρυνία, Κίσσος, Μενοικεύς, Ὀρβηλος, Ῥοδόπη, Βόλβη, Λίμνη Ὀρεστίς, Πρασιάς, Ἰχναί, Εἰδομένη, Κάστορος λίμνη, Πέλλα, Βέρροια. Μεγίστη δ' ἀπόδειξις εἶναι καὶ τῶν ἀνθρώπων τὰ ὀνόματα, ἅτινα δὲν ἔχουσι προσληθῇ ἐκ τῶν Ἑλλήνων, τῶν οἰκούντων τὰς ἀνὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Μακεδονίας ἀποικίας, αἵτινες προῆλθον ἐκ τῆς ἐνταῦθα Ἑλλάδος, ἀλλ' εἶναι μὲν τινα κοινὰ, ὡς Φίλιππος, Ἀλέξανδρος, Λεωνίδας, Λυσίμαχος, τᾶλλα δὲ εἶναι ἴδια αὐτῶν μόνον μακεδονικὰ ταυτοχρόνως δὲ καὶ Ἑλληνικώτατα ὄντα, ὡς Ἀέροπος, Ἀλκέτας, Ἀτταλος, Ἀρραβαῖος, Ἀριδαῖος, Ἀγερρος, Ἀντίος, Βάλακρος, Βρόμερος (=Βρόντης), Κάσσανδρος, Κοῖνος, Κόρραχος, Κύννα, Λάγος, Λεόννατος, Μάζαρος, Μαχέτας, Νικάνωρ, Ὀφέλλας, Περδίκκας, Πευκέστας, Παρμενίων, Πτολεμαῖος, Σέλευκος, Ταρρίας, Φιλώτας, Φίλα. Κηρύσσει δὲ τὴν Ἑλληνικότητα τῶν Μακεδόνων αὐτὸ μάλιστα τὸ ὄνομα τῆς χώρας Μακεδονία, ὅπερ σημαίνει τὴν μακράν, ὅπως μαρτυροῦσιν αἱ συγγενεῖς Ἑλληνικαὶ λέξεις (Μακετία ἢ Μακεδονία καὶ Μακέται καὶ Μακεδνοὶ οἱ Μακεδόνες· μακεδανός δὲ ἡ μακεδνός ὁ μακρός· παρὰ τῷ Ὀμήρῳ μακεδνὴ αἰγείρος εἶναι ἡ μακρά).

Ἐθνικὴ συνείδησις

Δὲν ἔχομεν ἐνταῦθα χώρον ἱκανὸν οὔτε θὰ κατατρίψωμεν τὸν χρόνον τῶν πολλῶν ἀναγνωστῶν μας διὰ μακρὰς ἐκθέσεως τῶν ἐπιχειρημάτων περὶ τῶν Μακεδόνων ὡς Ἑλλήνων. Περὶ τούτου καὶ ξένοι σοφοὶ ἀποκρινόμενοι εἰς τὰς γνώμας τῶν ἐναντίων πάμπολλοι ἐπραγματεύθησαν καὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀκαταπάλαιστον ἔγραψε πραγματείαν ὁ Γ. Χατζηδάκης¹. Τοῦτο δὲ μόνον ἐστὶ λέγομεν ὅτι ἡ ἐθνικὴ συνείδησις τῶν Μακεδόνων ἦτο Ἑλληνικὴ καὶ τοῦτο πρῶτον μὲν διεκήρυττον καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς καὶ αὐτὸς ὁ Ἀλέξανδρος, ὅστις ἐπὶ τῶν τροπαίων, ἅτινα ἔπεμψε μετὰ τὴν ἐν Γρανικῷ μάχην εἰς κόσμον τοῦ Παρθενῶνος ἐπέγραψεν οὐχὶ «Ἀλέξανδρος καὶ οἱ Μακεδόνες καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ Ἕλληνες», ἀλλὰ «Ἀλέξανδρος ὁ Φίλιππου καὶ οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τῶν βαρβάρων τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν οἰκούντων». Ἐπειτα ἡ περιφρόνησις αὐτῶν πρὸς τοὺς ἄλλους βαρβάρους λαοὺς, τοὺς Ἰλλυριοὺς, τοὺς Μυσσοὺς, τοὺς ἐν Ἀσίᾳ καὶ οἱ τρόποι οἱ εὐμουσοὶ οἱ Ἑλληνικοί, πρὸς οὓς τόσον ξένα διετέλεσαν τὰ ἄλλα βαρβαρικά ἔθνη, πρὸς ἃ εἰς ἐπιμειξίαν μεγίστην ἦλθον οἱ Ἕλληνες, τὰ Ἰλλυρικά φύλα καὶ οἱ Λυδοὶ καὶ οἱ Φρύγες καὶ οἱ Κᾶρες καὶ οἱ Φοίνικες. Καὶ δικαίως εὐμουσοὶ ἦσαν, ἅφ' οὗ πρῶτοι οἱ τὴν Πιερίαν τὴν ὑπὲρ τὸν Ὀλύμπον οἰκοῦντες Μακεδόνες, οἱ Πίερες Θρᾷκες καλούμενοι, ἱδρυσαν ἱερὰ τῶν Μουσῶν, ἅφ' οὗ βασιλεὺς αὐτῶν ἦτο ὁ Ὀρφεὺς καὶ Μα-

κεδόνες Πίερες ἦσαν ὁ Λῖνος καὶ ὁ Θάμυρις καὶ ὁ Εὐμολπος καὶ οἱ ἄλλοι ἀρχαϊότατοι ποιηταὶ τοῦ κόσμου τοῦ Ἑλληνικοῦ.

ΠρωτοἝλληνες

Οὗτοι εἶναι οἱ ΠρωτοἝλληνες, πιθανῶς Ἴωνες, ἡ δὲ εἰς περὶ τὰ ἔργα τοῦ πνεύματος Ἑλληνικὴ φυλὴ, ἥτις βραδύτερον ὑπὸ τῶν Δωριέων τῶν ἐξ Ἡπείρου (Λυγκησταί, Παίονες) ἢ ἐκ Κρήτης (Βοττιαῖοι) τὸ μὲν ἠναγκάσθησαν εἰς μετοίκησιν πρὸς τὴν νοτιωτέραν Ἑλλάδα (Πίερες), τὸ δὲ ἐνέμειναν καὶ συναναμιγνέτες μετὰ τῶν ἐπελθόντων ἐξεδωρίσθησαν καὶ ἔλαβον τὰ πολεμικὰ ἦθη ἐκείνων (πολεμικὰ συστίτια, παῖδες περὶ τοὺς πολεμιστὰς) καὶ σκαιότεροι καὶ βραδύτεροι ἐγένοντο τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων εἰς τὸν δρόμον τὸν πνευματικόν. Ἀλλ' εἶχον ὅμως τὴν ψυχὴν αὐτῶν τὴν Ἑλληνικὴν ἀναπεπταμένην πρὸς τὸ ὑψηλόν, καὶ ἐδέξαντο χαίροντες ἐπανερχομένας τὰς ἐμπόδους φυγούσας ἐκ τῆς χώρας αὐτῶν Μούσας.

Ἐπὶ τῆς κτηνώδους κατακτῆσεως τῶν Τούρκων ἡ Μακεδονικὴ γῆ οὐδαμῶς διὰ τῆς ἀξίνης τῆς ἐπιστήμης ἐξηρευνήθη. Ἡ ἐλευθερία ἀνοίγει ἤδη τὰς θύρας εἰς τὴν μελέτην. Ἰδοὺ δὲ, ὡς νομίζομεν, ἡ πρωτίστη ἐξέτασις. Ἀφ' οὗ ἐξέλθωμεν ἐκ τῶν ἀκρότατα κειμένων πρὸς δυσμὰς οἰκίων τῆς Θεσσαλονίκης, συναντῶμεν τύμβον τινὰ ὑψηλὸν καὶ ἄλλους ὀκτὼ μέχρι τῆς Πέλλας, δύο δ' ἐτι ὀλίγον περαιτέρω αὐτῆς³. Τούτων ὁ ἑβδόμος ὁ ὑπὸ τὸ σήμερον χωρίον Ἀποστόλους, ὁ μικρότατος καὶ χθαμαλώτατος, ἔχει ἀνασκαφῇ. Εἶναι πολὺ ὅμοιος πρὸς τοὺς ἐν Αἰγίνῃ καὶ μάλιστα πρὸς τὸν ἐν Ἀμαθοῦντι τῆς Κύπρου ὑπὸ τὴν ἀκρόπολιν αὐτῆς πρὸς ἀνατολὰς.

Ἐλπίζω ὅτι οἱ τύμβοι² οὗτοι ἀνασκαπτόμενοι θὰ μαρτυρήσωσι περὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ τῶν Μακεδόνων.

(ἀκολουθεῖ)

² Νῦν καλοῦνται τοῦμποι (τύμβοι).

³ Χώματα γῆς εἰς συμμιγμένους καὶ συγκεχυμένους τύμβους εἶναι πρὸς τῆς ἐκκλησίας τοῦ πρὸς δυσμὰς τῶν Γενιτσῶν δίωρον ἀπέχοντος χωρίου Καρυωτίσσης.

ΤΩΝ ΠΑΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

Μία γνώμη καθ' ἑβδομάδα.

«Ἐξ εὐλαβείας πρὸς τὰ αἰσθήματα τοῦ λαοῦ, τοῦ ἐπανερχομένου ἀπὸ τοὺς θριαμβευτικούς πολέμους του, εἶναι ἐγκληματικὸν νὰ ζητῶμεν νὰ τὸν ἀποκαρδιώσωμεν, νὰ τοῦ ἐνσταλάξωμεν τὴν ἀμφιβολίαν μήπως τὸ χυθὲν αἷμα ἐχύθη ἀδίκως, μήπως τὰ κτηθέντα εἶναι ἀνάξια τῶν θυσιῶν.

«Ἀξιῶ ὅμοιαν τῆς ἐπελθούσης εἰς τὸν λαὸν εὐρυνον τῆς ἀντιλήψεως τῶν πολιτικῶν του. Χάριν αὐτοῦ τοῦ λαοῦ, τοῦ ἐπανερχομένου εἰς τὰς ἐστίαις του, ὁμιλῶ. Εἶναι ἐπιτετραμμένον νὰ ζητῆτε νὰ δηλητηριάσετε τὴν χαρὰν αὐτοῦ, ἡ ὁποία εἶναι ἐθνικὸν κεφάλαιον, μὲ τὸ ὁποῖον θὰ δρμήσωμεν πρὸς τὸν νέον ἐθνικὸν ἀγῶνα τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος;»

Ἐλευθ. Κ. Βενιζέλος.

ΒΡΑΧΕΙΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Κ. Ν. Κρίμσκαγια. Φ. Δ. Ἀλούπκαν. — Καὶ πάλιν πρὸς ἐκπλήρωσιν τοιούτων ἐκ Ρωσίας αἰτήσεων ἀξιούμεν νὰ μᾶς στέλλωνται ἑταῖμοι αἱ ἐπιγραφαὶ ρωσιστὶ ἢ ἄλλως διευθύνσεις εἰς μέρη ὅπου νὰ ἐννοοῦνται αἱ γαλλιστὶ γραφόμεναι. — Μ. Χ. Πάνορομ ο ν Κ. Τ. Βιέννην, Γ. Σ. Π. Δὴμνογ, Χρ. Ν. Τερζέστη, Εὐ Σ. Κρυσσῶνα: Ζητηθέντα ἀπεστάλησαν. Κ. Α. Φ. Μυστλήνην. Ὅταν τὰ ὑλικά μέσα ἐπιτρέψωσιν ὑμῖν τοῦτο, τῇ αὐτοπροαιρέτῳ ἀρωγῇ τῶν ἡμοφρόνων,

Πᾶσα ἀποστολὴ πρὸς τὴν Ἐταιρείαν ἀπευθύνεται

Τῷ κ. Ἰωάν. Μ. Δαυβέργι

Διευθυντῇ τῶν Πατρῶν

Ὁδὸς Νικηφόρου 3 Α

Εἰς Ἀθήνας

¹ Ὁ βασιλεὺς τῶν Μακεδόνων Περσεὺς ἔπεμψε πρὸς τοὺς Ἰλλυριοὺς τοὺς Μακεδόνας Ἀδαῖον καὶ Γλαυκίαν καὶ τρίτον τὸν Ἰλλυριὸν διὰ τὸ τὴν διάλεκτον εἶδεναι τὴν Ἰλλυρίδα. Τίς ἀνάγκη νὰ πεμφοθῇ καὶ ὁ Ἰλλυριός, ἂν οἱ Μακεδόνες ὠμίλουν γλῶσσαν Ἰλλυρίδα;

² Γλωσσολογικαὶ μελέται σελ. 1—114.